

Beste Vrienden, Nieuwsbrief nr. 4 Coronatijd

18 juni 2020

De leefwereld komt weer op gang op Schouwen-Duiveland. De samenleving past zich aan op 1,5 m afstand. Het is fijn meer vrijheid te hebben. We kunnen naar de film en genieten op een terrasje. De musea op Schouwen-Duiveland zijn of gaan open met hun erfgoedcollectie en bijzondere tentoonstellingen. Kunst en cultuur komen op gang. De Noord- en Zuidhavenpoort en de Dikke Toren kunnen nog niet open. De landelijke Open Monumentendag op 12 september is al wel vastgelegd, het thema is 'Leermonument'. Het Blauwe Bolwerk en de Zuidwellebrug passen nu al mooi in het thema. Lees het verslag van Lisette van de Velde en Karlijn de Wild, mooi vakwerk! Welkom nieuwe Vrienden.

Musea open

Klik hier voor informatie over het Watersnoodmuseum en het Stadhuismuseum. Denk er om dat u **on line** moet **reserveren**. De vijf kleinere musea zijn vanaf zaterdag 27 juni allemaal open. Op 26 juni is de officiële opening - in klein comité - van de gezamenlijke tentoonstelling 'Schouwen-Duiveland **Bevrijd!**' door burgemeester Jack van der Hoek en commissaris van de koning Han Polman. U kunt reserveren voor de kleine musea, maar u kunt u ook melden bij de entree. Misschien moet u dan even wachten voor u naar binnen kunt vanwege het corona protocol. U krijgt gratis het boekje 'Schouwen -Duiveland **Bevrijd!**' Het boekje is geschreven door Luitzen Bijlsma in samenwerking met het gemeentearchief en de musea. Voor openingstijden klik hier <http://www.museasd.nl> en volg de lokale krant de Wregio voor nieuws.

Ceramuseum on line

In 2012 startte het Ceramuseum in Zierikzee. Helaas werd het pand verkocht en moest het Ceramuseum op zoek naar huisvesting. Tot op heden is het niet gelukt en dat is bijzonder spijtig. Mocht u een tip hebben of een ruimte weten op Schouwen-Duiveland, het liefst in Zierikzee geef het door. Het Ceramuseum heeft een unieke en alles omvattende collectie camera's met toebehoren. Het volledige verhaal over dit bijzondere erfgoed en het ontstaan van de fotografie wordt in al haar aspecten tot nu toe verteld. Ga naar de vernieuwde website [ceramuseum.nl](http://www.ceramuseum.nl). Voor het bijzondere verhaal van fotograaf A. J. Korsten uit Zierikzee en zijn werk uit 1850 [klik hier](#).

Het is zeer de moeite waard om alle musea weer eens blij te maken met uw bezoek nu we voor een deel thuisblijven. Er is een passe-partout met korting te koop in de vijf musea.

Prijswinnaar kleurplatenwedstrijd

De opkomst was een beetje mager, maar er is een winnaar. Haar naam is Isolde en ze woont in Wageningen. Zij krijgt haar cadeau toegestuurd. Dank je wel Isolde mooi gedaan!

Vervolg Blauwe Bolwerk

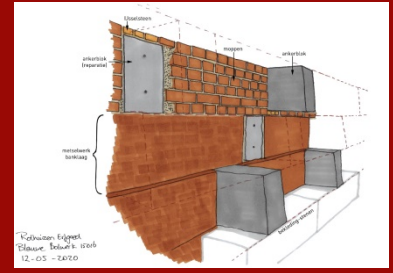
Na een gesprek met de aannemer, spreekt Lisette half mei af met architect en bouwhistoricus Karlijn de Wild. Karlijn is werkzaam bij Rothuizen, een architecten- en stedenbouwkundig bureau met vestigingen in Middelburg en Breda. Ze werken door het hele land aan grote en kleine restauratie projecten. Zo werkte Karlijn aan de Domtoren in Utrecht, de Eusebiuskerk in Arnhem en onderzoekt ze nu de bouwgeschiedenis van het Blauwe Bolwerk. Met dank aan Karlijn voor haar bijdrage!

Klik hier voor het onderzoek van Karlijn

De opbouw is begonnen, de eerste blauwe stenen worden teruggeplaatst. Links stut- en stucwerk, rechts in het midden zit een diepe verticale scheur.

Cartografie

Cartografie is de wetenschap die alle methodes bestudeert om aardrijkskundige verschijnselen weer te geven op een kaart in analoge en digitale media met kaarten en andere middelen. Een kopie van een zeldzame afdruk van Zeeland gemaakt door Cornelis de Jode in 1593 was de aanleiding om de geschiedenis van cartografie naar voren te halen. Kaarten dienen de mens voor veel doeleinden zoals: nautische-, economische-, militaire-, politieke-, organisatorische - of dagelijkse zaken. Ze zijn een bron van inspiratie, want elke kaart vertelt een ander verhaal. De geschiedenis van de cartografie is zeer interessant en elk museum heeft wel kaarten in de collectie. Wie heeft er zelf niet nog een (Bos) atlas thuis met prachtige kaarten, die er waarschijnlijk al jaren ongebruikt liggen. De jeugd heeft ze niet meer, want alles is inmiddels ook te vinden op internet.

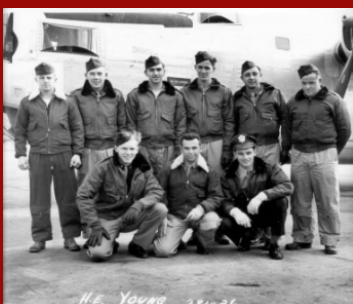

klik op de kaart voor een vergroting

Plaatnijder naar Jan Luyken (Het menselijk bedrijf). Op deze gravure worden etsplaten bewerkt.

Klinkende namen van cartografen zijn ondermeer, Claudius Ptolomaeus , Abraham Orthelius, Joan Blaeu, Jacob van Deventer, de Zeeuwse Hattinga's en Cornelis de Jode. De afdruk van de Jode werd in grote getale heruitgegeven door de voormalige Zeeuwsche Boekhandel in Zierikzee, waar Dhr. Cor Pols jarenlang kundig de scepter zwaaide. Cornelis de Jode (1568 –1600) was een Zuid-Nederlands cartograaf, graveur en drukker. Hij had zich door studie op zijn taak voorbereid en onderscheidde zich als 'plaetsnyder' en uitgever. De Jode had al vlug succes. De tweede uitgave van de wereldatlas *Speculum Orbis Terrarum* ('Spiegel van de landen van de wereld') van zijn vader Gerard de Jode werd verbeterd en vermeerderd. Deze verscheen in 1593 onder de naam *Speculum Orbis Terrae* ('Spiegel van het wereldland'), deze verkocht beter dan de eerste. Cornelis trad in 1595 toe tot het Antwerpse Sint-Lucasgilde van kunstambachtslieden. Volgens zijn grafscript was Cornelis een van de tamelijk zeldzame cartografen die veel gereisd heeft naar Noorwegen, Denemarken, IJsland, Italië en Spanje. Heeft u ook een kaart aan de muur of een atlas liggen, kijk nog eens bewust naar deze kunstwerkjes en google eens naar de maker. De ontdekkingsreis in de tijd stelt vast niet teleur. Van oudsher waren verschillende ministeries bezig met cartografie: Defensie, Rijkswaterstaat, bestuurlijke diensten, tot uiteindelijk de Topografische Dienst verantwoordelijk werd voor alle rijks kartering. Voor meer dan 200 jaar topografie, [klik hier voor Topotijdreis.nl](http://topotijdreis.nl). Klik om in te zoomen en schuif terug in de tijd.

Update monument Stichting Cultuur- en Erfgoed Brouwershaven

Wij ontvingen van Vrienden Erfgoed Zierikzee sponsoring voor de realisatie van een kunstwerk/monument Soundwave B24M voor de omgekomen Amerikaanse vliegers nabij de Schenkeldijk te Brouwershaven. Waarvoor nogmaals onze dank. Na een moeizame start in Coronatijd, verloopt de fondsenwerving inmiddels goed en we verwachten binnen niet al te lange tijd met de realisatie van het monument te kunnen beginnen. Er is inmiddels ook een website: <https://brouwershaven.nu/b-24m/> waar alle informatie over het monument/kunstwerk te vinden is. Onderaan de pagina staan de sponsoren

vermeld. We hopen jullie binnenkort te kunnen berichten dat we van start gaan , tot die tijd houden we jullie op de hoogte van het verloop.

Tips

Etty Hillesum

Esther (Etty) Hillesum (Middelburg, 15 januari 1914 - Auschwitz, ca. 30 november 1943), geboren in een Nederlands-joodse familie, kreeg bekendheid door de publicatie van haar dagboek **Het verstoorde Leven** , 38 jaar nadat zij in Auschwitz werd vermoord. In haar dagboek verwoordde ze haar persoonlijke, innerlijke ontwikkeling te midden van de turbulentie van de Tweede Wereldoorlog en de absurditeiten van de holocaust. Het boek is niet alleen een sterk persoonlijk document, maar geeft ook enig inzicht in de wijze waarop de anti-joodse maatregelen en deportaties in die jaren op joden zelf zijn overgekomen.

In tijden van besmetting

De wereldwijd bekende Italiaanse auteur Paulo Giordani schreef een uiteindelijk hoopvol essay over het Coronavirus. Het kleine boekje legt verschillende niveaus bloot, waarop we met elkaar verbonden zijn. Het maakt niet uit wie we zijn of waar we zijn, wat we nu mee maken gaat voorbij aan landgrenzen, identiteiten en culturen. Hoe gaan we als mensheid verder met elkaar.

Een andere wereld, kinderboek

Monique Polak beschrijft het indringende verhaal van Jo Spier en zijn gezin. Lotje is veertien jaar oud als zij met haar ouders en jongere broertje getransporteerd wordt naar Theresienstadt. Zij is een gevoelig en opmerkzaam kind, dat veel moeite heeft zich aan te passen aan de veel slechtere omstandigheden waarin ze nu moet leven. Als je het verhaal uit hebt weet je ,zoals ze dat zelf ook beseft, dat zij heel veel geluk gehad heeft. Ze kon het navertellen . (Dat doet de moeder van de schrijfster dus, zodat dit boek geschreven kon worden) Maar Lotte is ook een puber, ze vindt vriendschap in een leeftijdgenootje, Hannelore en samen kletsen ze over meisjesdingen en jongens.

De Bosatlas van de Tweede Wereldoorlog

In de compacte kaartverhalen worden zowel grote militaire veldslagen als het leven van alledag in beeld gebracht. In het jaar waarin we vieren dat Nederland al 75 jaar in vrijheid leeft zijn de effecten nog steeds waarneembaar. Het laatste hoofdstuk geeft het overzicht van de vrijheid en onvrijheid in de wereld van vandaag nog maar eens aan hoe bijzonder die 75 jaar vrijheid is. Uitgave Noordhoff in samenwerking met het 4 en 5 mei comité. Steun de lokale boekhandel, zij bezorgen ook aan huis.

Caudicaria Navis reconstructie "Samen een schip bouwen"

Een mooi project om in de gaten te houden is de bouw van een Romeins schip op Noord-Beveland in Colijnsplaat. Een auto- wandel- fietsroute langs de Oosterschelde is sowieso een aanrader. Als geschiedenis de spiegel van de tijd is, meent Ludo van Well , dan is het aannemelijk dat de Caudicaria Navis voor Zeeland de deur naar de wereld opende. Het visualiseren van die geschiedenis maakt de Zeeuwse geschiedenis compleet. Intussen hebben de dorpsbewoners Van Well ertoe overgehaald om, onder zijn regie, de Caudicaria Navis te reconstrueren [klik hier](#) naar Caudicaria Navis voor de voortgang.

Voor nu een fijne zomer, geniet waar mogelijk en wees veilig met elkaar.

Met **Vriendelijke** groet,

Luitzen Bijlsma, **Peter Bracke**, **Lisette van de Velde**, **Joze van de Sande** en **Baukje Bijlsma**

